

Påskdagen – ryktesspridning och apologetik

Av Simon Hedlund

Påskdagen är här, och vi får åter igen veta att Jesus uppstått från de döda. Han var död men se Han lever, hallelujah! I år läser vi Matteusevangeliets återgivning av de händelser som ägde rum den där fantastiska dagen, då Maria och Maria kom till graven bara för att upptäcka att den var tom.

I den berättelsen återfinner vi också en säregen passage som inte finns med i de andra evangelierna. Vi får möta två vakter som tillsammans med översteprästerna kokar ihop en historia om gravplundring. Att Jesu lärjungar stal Hans kropp för att kunna hävda att Han uppstått, ett rykte som enligt Matteusevangeliet spreds ”bland judarna” också i hans tid.

Många är de exegeter som ifrågasätter om denna berättelses faktiskt ägt rum, dess historicitet. Dels är den särstoff för Matteus, och alltså inte understödd av andra evangelister. Dels verkar den förutsätta att översteprästerna och soldaterna skulle ha träffats på Sabbaten, vilket är osannolikt. Vidare riskerade soldater som somnade i tjänsten dödsstraff, så att de frivilligt skulle berätta det anses även det osannolikt. Å andra sidan, nog kan man tänka sig att människor, såväl präster som soldater, agerat irrationellt i chocktillstånd, och att Matteus kan ha haft sina egna, särskilda, anledningar att ta med den här berättelsen.

Oavsett dess historicitet är det dock sannolikt att det rykte som nämns om att lärjungarna stulit Jesu kropp faktiskt var ett problem i Matteus kontext, och därför kom den här perikopen med i evangeliet. Man ville redovisa ett försvar. Det är sedan ingen överraskning att skulden ligger hos just översteprästerna. Den gruppen ligger i Matteusevangeliet bakom en hel del, inte minst Jesu död. De är framställt som den religiösa eliten som inte ville ha en upprorsmakare eller konkurrent på halsen. Från de Kristustroendes ståndpunkt är de alltså sådana som förleder folket, mutar och ljugar. Här bär de också ansvaret för att somliga inte tror att Jesus uppstått.

Det finns således en skarp udd riktad mot ”etablissemangen”. Det som dock inte finns är antisemitism. Berättelsen är inget ställningstagande angående judendomen, som många Kristustroende fortfarande ansåg sig vara en del av, utan helt enkelt en apologetisk förklaring, historisk eller ej, som skulle bemöta ett rykte som spridits om Jesu uppståndelse. Skulden för ryktet ligger på ”eliten”, motståndarna till Jesus, medan Jesus kommit som en ”underdog” och besegrat till och med döden.

Som predikant kan det såklart vara svårt att i påskdagens förväntade glädje ha en utläggning om historicitet och problematiska rykten från före år 100. Men nog kan vi alla sätta oss i evangelistens skor – tänk om Armand Duplantis hade satt sitt världsrekord (i skrivande stund 6.18) utan kameror, och så hade stavhoppseliten hävdade att han hade en för lång stav när det hände. ”Att de där förbaskade stavhopparna ska ljuga om vår Duplantis!” Nog hade vi blivit arga om våra ungdomar gav upp på stavhoppssdrömmarna när idolen kallades lögnare. Nog hade vi berättat för alla vi kunde om de där lögnaktiga stavhopparna som snackade ner vår Duplantis. Men inte hade vi gjort det för att vi avskydde stavhoppare! Nej, vi hade gjort det för att alla skulle kunna veta att han besegrade den där dödligt höga höjden, och när han gjorde det så gjorde vi alla det. För när någon vinner i sport, då vinner hela landet. Och när Jesus besegrade döden, ja då gjorde även vi det.